

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 sierpnia 2012 roku powódka Gminna Spółdzielnia (...) w G. wniosła o zasądzenie od (...) sp. z o. o. w G., G. L., (...) sp. z o. o. w G., (...) w M. kwoty 14.117,04 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu powódka wskazała, że jest w posiadaniu weksła, zaś jego termin płatności upłynął w dniu 6 sierpnia 2012 roku. Pozwani ad. 2-4 są poręczycielami weksła.

Pismem z dnia 2 października 2013 roku powódka cofnęła powództwo co do pozwanych ad. 2 i 4 i zrzekła się roszczenia w stosunku do tych pozwanych, w zakresie pozwanych ad. 1 i 3 powódka ograniczyła powództwo do kwoty 4.154,04 zł wnosząc o jej zasądzenie z odsetkami ustawowymi od dnia 7 sierpnia 2012 roku. Powódka wskazała, że pozwany ad. 1 uiścił łącznie kwotę 9.963 zł.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy umorzył postępowanie w stosunku do pozwanych G. L., (...) w M..

Wyrokiem zaocznym z dnia 2 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Goleniowie zasądził od pozwanych (...) sp. z o.o. w (...) sp. z o.o. w G. solidarnie na rzecz powoda Gminnej Spółdzielni (...) w G. kwotę 4154,04 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 07 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty, umarzył postępowanie w pozostałym zakresie, zasądził od pozwanych (...) sp. z o.o. w (...) sp. z o.o. w G. solidarnie na rzecz powoda Gminnej Spółdzielni (...) w G. kwotę 2594,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, nakazał pobrać od pozwanych (...) sp. z o.o. w (...) sp. z o.o. w G. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa Sąd Rejonowy w Goleniowie kwotę 529,00 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania oraz wyrokowi nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Od powyższego wyroku zaocznego sprzeciwu wnieśli pozwani, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości oraz orzeczenie o kosztach procesu.

W uzasadnieniu pozwani, argumentując analogicznie wskazali, że weksel jest nieważny, bowiem sprzeczny z art. 33 Prawa wekslowego, niezgodny z porozumieniem wekslowym, a także nie został przedstawiony do zapłaty.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka stwierdziła, że weksel jest ważny pomimo, że posługuje się sformułowaniem „płatny do dnia”, oraz, że nie został wykazany zarzut niewypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka i pozwana Skand – pap sp. z o. o. w G. zawarły w dniu 1 czerwca 2010 roku umowę najmu pomieszczeń, ustalono czynsz najmu w kwocie 8000 złotych netto oraz postanowiono, że powódka będzie refakturować koszty energii elektrycznej, zimnej wody oraz ścieków. Zgodnie z § 16 umowy zabezpieczeniem roszczeń pieniężnych powódki miał być weksel niezupełny poręczony przez osoby trzecie, który powódka ma prawo według swojego uznania opatrzyć datą płatności i kwotą zadłużenia wymagalnego w przypadku jakiegokolwiek zadłużenia.

Dowód:

- umowa, k. 121 – 122;

W dniu 1 czerwca 2010 roku Skand – Pap sp. o. o. w G. wystawiła weksel własny niezupełny na rzecz powódki. Weksel ten został poręczony przez m.in. pozwaną (...) sp. z o. o. w G..

Weksel został uzupełniony o kwotę: „ 14.117,04 zł”, oraz sławami „6 sierpnia 2012 roku”

Dowód:

- weksel, k. 9;

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się w znacznej części zasadne.

W związku z tym, że Sąd pierwotnie wydał wyrok zaoczny, nastąpiło ponowne rozpoznanie sprawy w wyniku złożenia sprzeciwu. Zgodnie z przepisem art. 344 § 1, 2 k.p.c. pozwany, przeciwko któremu zapadł wyrok zaoczny, może złożyć sprzeciw w ciągu dwóch tygodni od doręczenia mu wyroku. W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany powinien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Zgodnie z przepisem art. 345 k.p.c. jeżeli sprzeciw został złożony prawidłowo, przewodniczący wyznacza termin rozprawy i zarządza doręczenie sprzeciwu powodowi. Przepis art. 347 k.p.c. stanowi, że po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd wydaje wyrok, którym wyrok zaoczny w całości lub części utrzymuje w mocy albo uchyla go i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Sąd uznał, że w wyniku złożenia sprzeciwu należy ponownie rozstrzygnąć także w zakresie postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania, pomimo, że cofnięcie pozwu nastąpiło jeszcze przed wydaniem wyroku zaocznego, bowiem Sąd ponownie rozpoznaje całą sprawę, czyli także w zakresie powództwa cofniętego.

Odnosząc się do kwestii merytorycznych Sąd stwierdza, że zgodnie z przepisem art. 101 Prawa wekslowego (Dz. U. z 1936 roku, nr 37, poz. 282 ze zm.) weksel własny zawiera:

- 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 7) podpis wystawcy wekslu.

Zgodnie z przepisem art. 102 Prawa wekslowego nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących. Weksel własny bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem. W braku osobnego oznaczenia, miejsce wystawienia wekslu uważa się za miejsce płatności, a także za miejsce zamieszkania wystawcy. Weksel własny, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanym obok nazwiska wystawcy.

Przepis art. 103 Prawa wekslowego stanowi zaś, że do wekslu własnego stosuje się przepisy o wekslu trasowanym, o ile z istotą wekslu własnego nie zostają w sprzeczności i dotyczą m.in. płatności (art. 33-37) i zapłaty (art. 38-42). Do weksla własnego stosuje się również przepisy o poręczeniu wekslowym (art. 30-32); w przypadku, przewidzianym w ustępie ostatnim art. 31, jeżeli poręczyciel nie wskazał, za kogo poręcza, uważa się, że poręczenie dał za wystawcę.

Zgodnie z przepisem art. 33 weksel może być płatny:

za okazaniem;

w pewien czas po okazaniu;

w pewien czas po dacie;

w oznaczonym dniu.

Weksle z innymi terminami płatności lub z kilku następującymi po sobie terminami są nieważne.

Zgodnie z art. 38 posiadacz weksła, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich.

Zgodnie z art. 30 zapłatę weksła można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu. Przepis art. 31 stanowi, że Poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku. Poręczenie oznacza się wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel. Sam podpis na przedniej stronie weksła uważa się za udzielenie poręczenia, wyjąwszy gdy jest to podpis wystawcy lub trasata. Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę. Zgodnie z przepisem art. 32 poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, nabywa prawa, wynikające z weksłu, przeciw osobie, za którą poręczył, i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z weksła.

W ocenie Sądu nie można w realiach niniejszej sprawy stwierdzić, że weksel, który został dołączony do pozwu jest nieważny. Nie budzi wątpliwości, że zarzut odnośnie ważności weksła poniesiony przez pozwane spółki zawiera kwestie sporne w doktrynie; niemniej jednak Sąd Rejonowy jest zdania, że treść weksła i określony w nim termin płatności znajduje podstawy powyższej ustawie. Nie budzi wątpliwości, że sporne w doktrynie jest określenie terminu płatności, np. do dnia. Część komentatorów uważa, że termin płatności nie może być podany w ten sposób (por. A. Doliński, Komentarz, s. 235; W. Opalski, T. Komosa, Komentarz, s. 79, I. Heropolitańska, Komentarz do Prawa wekslowego). Inni twierdzą, że ważny jest weksel z oznaczeniem „płatny do dnia”, ponieważ termin płatności został w nim podany. Weksel z terminem płatności do określonego dnia należy uznać za płatny właśnie w tym dniu, skoro takie określenie wskazuje, że obowiązek zapłaty istnieje dopiero w tym dniu (por. A. Szpunar, Komentarz do Prawa wekslowego, s. 140, K. Piasecki, Komentarz, Bydgoszcz 1997, s. 145). Terminem płatności weksła płatnego "do dnia ..." jest ostatni dzień (M. C., L. B., Prawo wekslowe i czekowe, legalis).

Za przyjęciem dopuszczalność formuły „do dnia” przemawia treść art. 40 Prawa wekslowego, zgodnie z którym posiadacz weksłu nie ma obowiązku przyjmowania zapłaty przed terminem płatności. Trasat, który płaci przed terminem płatności, czyni to na własne niebezpieczeństwo. Wykładnia przepisu art. 33 i 40 Prawa wekslowego prowadzi do wniosku, że zapłata może być dokonana przed dniem płatności weksła, przy czym posiadacz weksła nie ma obowiązku płatności przyjmując; z drugiej strony od dnia płatności, czyli od dnia wskazanego w wekslu, jako końcowy dzień płatności może żądać płatności. Oznacza to, że nie jest tak, że nie może nastąpić płatność przez dniem płatności; ustawa inaczej tylko reguluje zachowanie posiadacza weksła. Za powyższym przemawia także pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 11 września 2003 roku (III CKN 567/01, lex).

Można przytoczyć za P. M. (Prawo wekslowe, Oficyna, 2009), że pogląd, by uznawać weksle z klauzulą „płatny do dnia” za nieważne stanowi przykład formalizmu, który nie służy ochronie żadnych istotnych wartości. Reasumując, pomimo, że treść zobowiązania wekslowego ustala się tylko na podstawie tekstu weksła (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1995 roku, III CZP 66/95) nie może to prowadzić do uznania, że sformułowanie „płatność do dnia” czyni weksel nieważnym.

Należy zgodzić się z zarzutem pozwanych, że weksel nie został przedstawiony do wykupu. Zgodnie z art. 38 posiadacz weksła, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Przedstawienia do zapłaty nie było, jednak wskazać trzeba, że przedstawienie weksła do zapłaty nie jest warunkiem zachowania praw przeciw wystawcy i poręczycielom. Głównym dłużnikiem weksel może być przedstawiony także w terminie późniejszym, aż do upływu przedawnienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2010 r., CSK 288/09, Lex). Zarówno wystawca weksła własnego, jak i podmiot poręczający za wystawcę odpowiadają na podstawie weksła, mimo że nie przedstawiono im tego weksła w terminie do zapłaty. W zakresie roszczenia o odsetki należne od wystawcy weksła własnego jego wierzycielowi, posiadaczowi weksła, skutkiem nieprzedstawienia weksła do zapłaty jest jedynie to, że odsetki należą się dopiero od dnia, w którym wystawca weksła mógł faktycznie dokonać oględzin weksła i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty. Doręczenie odpisu nakazu zapłaty powoduje, że następuje poinformowanie wystawcy weksła własnego (a także poręczycieli wekslowych) o możliwości zapoznania się z oryginałem weksła i może być uznane za spełniające wymaganie określone w art. 38 ustawy.

Odnosnie zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wskazać trzeba, że przepisy prawa wekslowego nie określają w żaden sposób formy deklaracji wekslowej. Deklaracja ta powinna określać stosunek prawny, na zabezpieczenie którego został wręczony weksel. Powinna też zawierać określenie, do jakiej kwoty odbiorca może uzupełnić weksel (zwykle wpisuje się do wysokości kwoty zadłużenia wynikającego z umowy, którą weksel zabezpiecza). Podkreślić należy, że ważność weksła in blanco nie jest uzależniona od istnienia deklaracji wekslowej, która ma przede wszystkim znaczenie dowodowe. Deklaracja ta ułatwia bowiem posiadaczowi weksła in blanco odparcie ewentualnych zarzutów wystawcy, że weksel został uzupełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem. Jakkolwiek pamiętać należy, że zawsze ciężar dowodu, iż weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym w tym zakresie porozumieniem, spoczywa na dłużniku wekslowym (art. 10 prawa wekslowego) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1962 r. lex). Pomimo, że pozwane podniosły taki zarzut w żaden sposób nie wykazały, by do takiego wypełnienia weksła – niezgodnego z porozumieniem - doszło. Samo stwierdzenie, że pozwana ad. 1 nie pozostaje w późnieniu wobec powódki nie jest wystarczające. Należy wskazać, że zarzut nieistnienia roszczenia ze stosunku podstawowego nie powoduje przerzucenia ciężaru dowodu na powódkę w zakresie wykazania istnienia należności ze stosunku podstawowego. To pozwana winna wykazać, że weksel jest wypełniony niezgodnie z porozumieniem, zaś jej twierdzenia zostały potraktowane przez Sąd jako gołosłowne.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł, jak na wstępie.

Orzeczenie w punkcie III znajduje swoją podstawę w art. 355 § 1 k.p.c., albowiem powódka skutecznie cofnęła częściowo pozew w stosunku do pozwanych.

W związku z tym, że powódka wygrała sprawę w zasadzie w całości, nieznacznie przegrywając ją w zakresie odsetek, zaś umorzenie postępowania nastąpiło z powodu uiszczenia części żądanej kwoty w toku procesu, Sąd na podstawie art. 101 k.p.c. orzekł, jak w pkt IV. Powódka poniosła koszt: 177 zł, tytułem opłaty od pozwu, 17 złotych tytułem opłaty sądowej od pełnomocnictwa, 2400 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Orzeczenie w punkcie V znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 83 ust. 1 i 2 w związku z art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Pozwane winny uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Goleniowie kwotę 529 zł tytułem uzupełniającej opłaty od pozwu, 138,55 złotych tytułem tymczasowo poniesionego przez Skarb Państwa wydatku w postaci wynagrodzenia tłumacza, k. 78.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować;

2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanych
3. Akta z apelacją lub za miesiąc